

ROZWIĄZANIA

Zadanie 19.

gips, gnejs, granit, kwarcyt, less, marmur, pumeks, sól kamienna, wapień

Zadanie 20.

Jednostka geograficzna	Obecność krasu	Nazwa skały	Nazwa jaskini
Bieszczady			
Góry Sowie			
Góry Stołowe			
Grzbiet Bolechowicki	+	wapień	Raj
Karkonosze			
Łysogóry			
Masyw Śnieżnika	+	marmur	Niedźwiedzia
Niecka Nidziańska	+	gips	
Pieniny	+	wapień	
Tatry Bielskie	+	wapień	
Tatry Wysokie	+	wapień	
Tatry Zachodnie	+	wapień lub dolomit	Miętusia
Wyżyna Krakowska	+	wapień	Łokietka
Wzgórza Trzebnickie			

Zadanie 21.

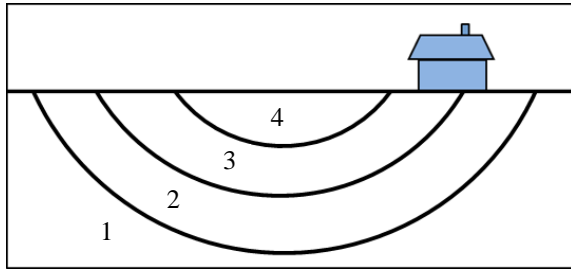
Istotny wpływ na ukształtowanie powierzchni ziemi wywierają zjawiska wulkaniczne. Magma może zastygać pod powierzchnią ziemi, tworząc (*batolity / megality / petroglify*), zbudowane najczęściej z (*bazaltów / granitów / hupków krystalicznych*). Lawa może wydobywać się na powierzchnię bądź punktowo (*dajkami / kominami wulkanicznymi / sillami*), bądź też z długich szczelin (*wylewy linearne / wylewy pasożytnicze / wylewy subdukcyjne*). Ten drugi typ wylewów powszechny był w minionych epokach geologicznych. W ten sposób powstały np. rozległe pokrywy lawowe na Dekanie, zwane tam (*ghatami / thabat dhabat / trapami*). Obecnie są one rzadko spotykane, w czasach nowożytnych miały miejsce na (*Islandii / Tristan da Cunha / Wyspach Zielonego Przylądka*) na Atlantyku oraz w Afryce na terenie (*Rowu Środkowoafrykańskiego / wyżyny Adamawa w Kamerunie / zapadliska Afar*).

Współcześnie zdecydowanie przeważa wulkanizm centralny (punktowy). Powstają wówczas różne formy terenu. Rozległe tarcze wulkaniczne (typ hawajski) związane są z wylewami (*law zasadowych o małej lepkości / law kwaśnych o dużej lepkości*). Natomiast (*lawy zasadowe o małej lepkości / lawy kwaśne o dużej lepkości*) tworzą stożki o znacznej nawet stromości stoków. Z naprzemianległych warstw (*law zasadowych i kwaśnych / pokryw lawowych i materiałów piroklastycznych*) zbudowane są stratowulkany (np. Etna na Sycylii). Natomiast kaldery to rozległe obniżenia, zwykle otoczone wałem, (*powstałe w wyniku zapadnięcia górnej części wzniesienia wulkanicznego po opróżnieniu zbiornika magmowego / połączenia kilku kominów wulkanicznych / procesu przekształcania wulkanizmu szczelinowego w centralny*). Wybuchom wulkanów towarzyszą niekiedy chmury gorejące i spływy piroklastyczne. W skali globalnej chmury gorejące i spływy piroklastyczne powodują (*znacznie więcej / znacznie mniej*) ofiar śmiertelnych niż potoki lawowe. Na wyspach Morza Śródziemnego czynne wulkany występują nie tylko na Sycylii, ale także na: (*Elbie / Wyspach Liparyjskich / Sardynii*) oraz na (*Balearach / Cykladach / Wyspach Jońskich*).

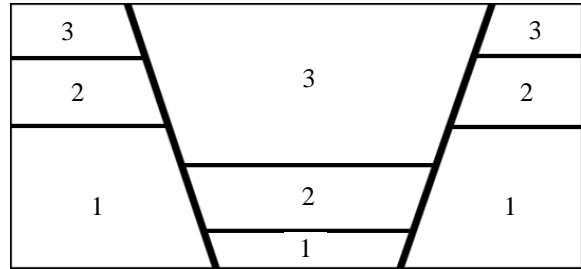
Zadanie 22.

A. Poniżej przedstawiono przykładowe poprawne odpowiedzi.

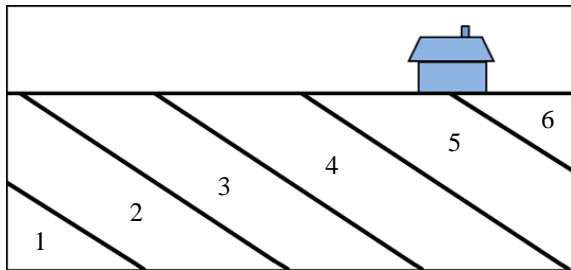
synklina

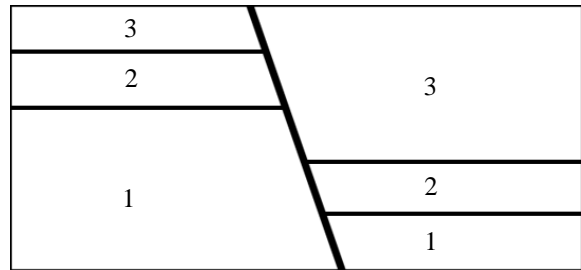
rów tektoniczny

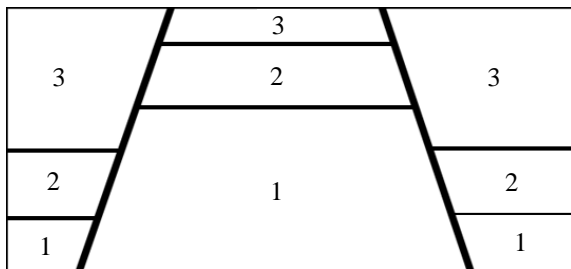
monoklina

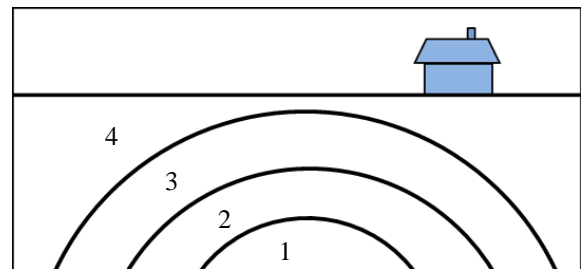
uskok normalny

zrąb tektoniczny

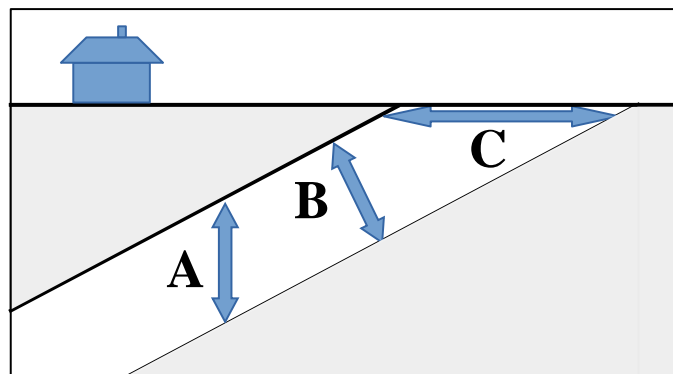

antykлина

B. Którą literą – A, B, czy C – oznaczono na szkicu odcinek równy miąższości warstwy?

A **B** C

Zadanie 23.

- A. Fronty atmosferyczne rozdzielają masy powietrza o różnej temperaturze. W którym punkcie na mapie „a” występuje najcieplejsza masa powietrza?
X Y Z
- B. Na której mapie synoptycznej przedstawiono warunki, w których średnia prędkość wiatru w Polsce była najmniejsza?
na mapie „a” na mapie „b” na mapie „c”
- C. W sytuacji meteorologicznej przedstawionej na mapie „c”, w którym mieście można spodziewać się największego zachmurzenia?
w Madrycie w Rzymie w Budapeszcie w Moskwie
- D. Na której mapie synoptycznej przedstawiono warunki sprzyjające powstaniu wiatru halnego w Tatrach?
na mapie „a” na mapie „b” na mapie „c”

Zadanie 24.

- A. Peryferyjna część wyżu barycznego, w której izobary przyjmują kształt litery „U”, to **klin**.
- B. Rodzaj cyrkulacji atmosferycznej typowej dla niżów barycznych to **cyklon**.
- C. Układ baryczny cechujący się występowaniem dwóch wyżów i dwóch niżów barycznych ułożonych na krzyż to **siodło**.

Zadanie 25.

Zwierzę	Góry
Argali	<u>Altaj</u>
Goryl górski	<u>Wirunga</u>
Guanako	<u>Andy</u>
Kozica	<u>Alpy Graickie</u>
Kozioł śnieżny (koza śnieżna)	<u>Alaska</u>
Niedźwiedź himalajski (tybetański)	<u>Sichote-Aliń</u>

Roślina	Góry
Cedr atlantycki	<u>Atlas</u>
Espelecje	<u>Andy</u>
Sekwoja wiecznie zielona	<u>Góry Nadbrzeżne (Kalifornia/Oregon)</u>
Sosna długowieczna	<u>Góry Białe (Kalifornia)</u>
Szarotka alpejska	<u>Tatry Zachodnie</u>
Złocień Zawadzkiego	<u>Pieniny</u>